

5. uge

Den fremmede – min næste

Femte Mosebog 10 og 24,6-22

”Derfor skal I elske den fremmede. I var jo selv fremmede i Egypten” (5 Mos 10,19).

Hovedtanke

”Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed” (1 Joh 3,18).

Introduktion

Ifølge Jesu ord kan loven og profeterne – her menes Det Gamle Testamente – sammenfattes i et eneste bud, det dobbelte kærlighedsbud (Matt 22,36-40 med paralleller). Kærlighed til Gud er ganske vist det største bud, men kærlighed til næsten står lige med det. At de to ting flettes sammen: Gud står øverst – men mennesket står så at sige på linje med ham – viser, hvor uløseligt begge dele hører sammen. Den, der elsker Gud af hele sit hjerte, vil også møde sin næste med kærlighed. Ellers er hans kærlighed til Gud kun fake.

Ved at sidestille de to ting står Jesus helt og holdent på Moselovens grund. Det vidner ugens tekster om. Især 5 Mos 10,12-22 viser den tætte sammenhæng mellem kærlighed til Gud og omsorg for andre, særligt de nødlidende. Der er her især fokus på de fremmede, der som udlændinge tit er udsat for diskriminering i form af isolering, nedværdigende behandling og racisme. Et sprængfarligt emne, der den dag i dag er yderst aktuelt.

Oversigt

Søndag	Nye lovtavler	5 Mos 10,1-5
Mandag	Målet for øje	5 Mos 10,6-11
Tirsdag	”Hvad kræver Herren?”	5 Mos 10,12-22
Onsdag	”Elsk den fremmede!”	5 Mos 10,12-22
Torsdag	Menneskelighedens bud	5 Mos 24,6-16
Fredag	Udlændingelovgivning	5 Mos 24,17-22

Nye lovtavler

5 Mos 10,1-5

Hvilken betydning havde de 10 bud, da pagten blev fornyet?

Hvilken rolle spiller de i min relation til Gud?

Forståelse

På trods af den skuffelse, pagtsbruddet ved Horeb havde været for Gud, fik Moses' bøn ham til at tilgive folket og forsøge at give det en ny chance. Det ydre tegn på pagtens fornyelse var en "ny udgave" af de 10 bud. To stentavler *som de forrige* med ord skrevet af Gud. Intet nyt under solen – og dog.

En sammenligning af teksterne i henholdsvis Anden Mosebog 20,2-17 og Femte Mosebog 5,6-21 afslører en væsentlig forskel, når det gælder begrundelsen for sabbatsbuddet. I Anden Mosebog begrundes det med en henvisning til skabelsen (20,11), og i Femte Mosebog – 40 år senere – er det udfrielsen af slaveriet i Egypten, der står i fokus (5,15).

Det fremgår ikke af Bibelen, hvordan den nøjagtige inddeling af de 10 bud på de to stentavler har set ud. Hvis man deler buddene op i to lige store dele, har sabbatsbuddet sin plads på den anden stentavle, der regulerer forholdet til næsten. Det passer sammen med det fjerde buds begrundelse i Femte Mosebog 5.

Anvendelse

I vores digitale tidsalder "vejer" tekster praktisk talt ikke noget. Man kan nærmest slette dem hurtigere, end man kan skrive dem ned. Det er kun, når buddene er skrevet i vores "hjerne" og vores "indre", altså er blevet en del af os, at de kan præge vores liv (sml. Jer 31,33). At de 10 bud er indgraveret i stentavler – ud fra pagtens arks mål anslår man, at de har vejet omkring 50 kg – er en understregning af deres betydning og evige gyldighed.

Refleksion

"At kende love er ikke det samme som at kunne ordene udenad. Det er at forstå deres betydning og rækkevidde" (Justinian).

Målet for øje

5 Mos 10,6-11

Hvilke begivenheder fra ørkenvandringen minder Moses om? Hvad var væsentligt ved dem? Hvad kan vi slutte ud fra det?

Forståelse

Jahve, der havde ført sit folk ud fra Egypten *med stor kraft og løftet arm* (9,29), ville have ført det ind i det lovede land på trods af modgang og tilbageslag, som han havde lovet patriarkerne. For at dette kunne ske, måtte folket sætte sig i bevægelse. Israelitterne brød op fra ... og drog til ... brød op fra ... og drog til ... Alle disse steder var der knyttet erindringer og erfaringer til, som folket gemte på.

Ypperstepræsten Arons død og overdragelsen af ledelsen til hans søn Eleasar var en sådan mindeværdig begivenhed. Ligeledes at levitterne fik den særstilling at skulle gøre tjeneste ved helligdommen og *velsigne i hans navn* (v. 8). Men først og fremmest var det Moses, der gik forrest og viste folket vejen.

Anvendelse

Når man har prøvet at fejle, ved man, hvor svært det kan være at begynde forfra. Det gælder om at rejse sig igen og igen, at sætte sig nye mål og ikke lade sig slå ud af skuffelser. Med Gud ved ens side kan det lade sig gøre.

Menigheder kan også stå med den slags udfordringer. En erfaren forstander dør, en afholdt præst får et nyt distrikt, menighedens fremgang går i stå. Men så kommer der tider, hvor der er rigeligt med vand ("et land med bække", v. 7), hvor Gud kalder mennesker til at "forrette tjeneste for Herrens ansigt og velsigne i hans navn; det gør de den dag i dag" (v. 8).

Refleksion

Fem gange står der i kap. 9 og 10, at Moses tilbragte 40 dage og nætter i Guds nærhed *på bjerget* for at erfare Guds vilje og bede for folket. Hvad fortæller det om betydningen af ledende personers bøn?

"Hvad kræver Herren?"

5 Mos 10,12-22

Læs v. 12 og 13 i forskellige oversættelser.

Hvad forventer Jahve af sit folk?

Hvordan ytrer kærlighed til Gud og gudsfrygt sig i praksis ifølge dagens tekst?

Forståelse

Formuleringer som *hvad andet end* og *det eneste* (Bibelen 2020) viser, at Gud ikke som sådan prioriterer overholdelse af love og regler højest, men derimod folkets tillidsfulde relation til ham, kendetegnet ved kærlighed, hengivenhed og ærefrygt. Den relation til Gud, der dyrkes af hele ens hjerte og hele ens sjæl, vil dog uvægerligt munde ud i at følge Guds vilje, som den kommer til udtryk i hans bud og lov.

Det folk, der på denne måde *holder fast ved* Gud (v. 20), har lov til at forvente rig velsignelse (*til bedste for dig selv*). Himmelen og jorden og alt, hvad der er på den, tilhører jo Herren. Jakobs familie, der engang bestod af 70 mennesker, er i tidens løb blevet til et stort folk, som Gud jo havde lovet Abraham (1 Mos 12,1-3).

Anvendelse

At Gud stiller tydelige krav og forlanger fuldstændig lydighed, lyder muligvis underligt i vore øren. Men man må huske på, at det er *gudernes Gud og herrernes Herre*, der taler her (v. 17). Han, som af kærlighed har udvalgt os og lovet os en storslået fremtid.

Guds løfter er ganske vist uden betingelser (uafhængige af, at mennesket yder noget først), men de kan kun gå i opfyldelse, hvis vi retter os efter hans bud, så disse kan udfolde deres velsignelsesrige, livgivende virkning. I bund og grund er Guds bud altså et tilbud om et vellykket liv under Guds velsignelse såvel for den enkelte som for hele folkeslag.

Refleksion

En paraply yder kun beskyttelse, hvis man stiller sig under den.

”I skal elske den fremmede!”

5 Mos 10,12-22

Hvilken sammenhæng er der mellem kærlighed til Gud og gudsfrygt og den måde, man i dagligdagen behandler andre mennesker på?

Hvilken af Guds egenskaber kommer tydeligt til udtryk her?

Forståelse

Når man nærlæser den ovenfor anførte tekst, bliver man opmærksom på dens kiastiske struktur (A-B-A). Opfordringen til at frygte, elske og tjene Herren af hele ens hjerte (v. 12-17a og v. 20-22) er placeret både før og efter det centrale i teksten, der forbløffende nok handler om den måde, man bør behandle faderløse, enker og fremmede på (v. 17b-19).

Sammenhængen mellem gudsfrygt og næstekærlighed udtrykkes i påstanden om, at Gud – til forskel fra mennesket – *ikke er partisk og ikke lader sig bestikke* (v. 17). Det er denne indstilling, der får ham til at skaffe mennesker ret, som ikke selv formår at gøre det, og som tit bliver glemt eller endda bevidst forfordales.

Der lægges særlig vægt på behandlingen af udlændinge, der lever som fremmede i landet, og mere eller mindre er der på tålt ophold. Men da Gud ikke elsker *de fremmede* mindre end sit folk (v. 15.18), skal også folket *elske* dem. De havde jo selv levet som fremmede i Egypten og var blevet udfriet af deres nød på grund af Guds målrettede handlen.

Anvendelse

At byde flygtninge velkommen, give gadebørn husly, sørge for mad til hjemløse, skaffe tøj og andet til nødlidende – er det det, Gud ønsker, vi skal gøre? Når vi taler om at adlyde Guds bud, tænker vi for det meste på os selv og et gudfrygtigt liv, men ikke så tit på nødlidende, og da slet ikke på ”fremmede”. Men hvordan skal Gud skaffe faderløse, enker og fremmede mad, tøj og husly, hvis det ikke skal ske gennem andre mennesker?

Refleksion

Kærlighed er ikke kun et ord, kærlighed er ord og gerninger.

Menneskelighedens bud

5 Mos 24,6-16

Hvilke konkrete anvisninger indeholder disse vers?

Hvordan kan de overføres til vores aktuelle livsbetingelser?

Forståelse

Versene 6 til og med 16 indeholder forskellige bestemmelser til gavn for de fattige og svage.

- *Pant* (v. 6): Et forbud imod at tage en af kværnstenene i pant, hvilket ville fratage skyldneren muligheden for at male mel og bage brød, altså ville medføre sult.
- *Menneskerov* (v. 7): At frihedsberøve, mishandle eller sælge en landsmand som slave medfører dødsstraf.
- *Spedalskhed* (v. 8+9): Der mindes om Moselovens forskrifter vedrørende behandling af spedalske (3 Mos 13 og 14).
- *Behandling af pant* (v. 10-13): Pant i form af en kappe til brug for natten skal gives tilbage før solnedgang.
- *Lønudbetaling til daglejere* (v. 14-15): En bestemmelse om, at lønnen skal udbetales samme dag.
- *Forbud mod kollektiv straf* (v. 16): Enhver må bøde for sin egen udåd, og kun for den.

Rimelig og urimelig adfærd sidestilles her med *retfærdighed* (v. 13) og synd (v. 15) set med Guds, de fattige og svages forsvarers, øjne.

Anvendelse

Nutidens livsbetingelser er på mange måder forskellige fra folket Israels vilkår. Alligevel er kravene til en retfærdig samfundsorden de samme som dengang. Social retfærdighed bør kort fortalt udmønte sig i beskyttelse af de svage og mindre privilegerede imod uret, udnyttelse og vold samt sikring af frihed og et menneskeværdigt liv for alle mennesker.

Refleksion

”Du skal elske din næste som dig selv” (3 Mos 19,18). Dette kan også oversættes med: ”Elsk din næste – han er som dig” (Martin Buber).

Udlændingelovgivning

5 Mos 24,17-22

**Hvordan forventer Gud, at hans folk behandler fremmede?
Hvordan begrundes dette krav? Hvilket løfte er knyttet til det?**

Forståelse

Erindringen om det hårde og uretfærdige slavarbejde i Egypten skal få israelitterne til at behandle de fremmede i landet på samme retfærdige og generøse måde, som de behandler deres egne. Det er forbudt mod at høste den sidste rest et godt eksempel på. "Den fremmede, der bor som gæst hos jer, skal være som en af landets egne, og du skal elske ham som dig selv. I var jo selv fremmede i Egypten. Jeg er Herren, jeres Gud" (3 Mos 19,34).

Refleksion

"Alt, hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem" (Matt 7,12).

Resumé

"Hvis nogen siger: 'Jeg elsker Gud', men hader sin broder, er han en løgner; for den, der ikke elsker sin broder, som han har set, kan ikke elske Gud, som han ikke har set. Og dette bud har vi fra ham: Den, der elsker Gud, skal også elske sin broder" (1 Joh 4,20-21).

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

- 1 Hvilke erfaringer har I gjort i jeres omgang med flygtninge og udenlandske medborgere? Hvis I selv er en af dem: Hvordan blev I behandlet af jeres medborgere?

- 2 5 Mos 10,10-15 Læs v. 12 og 13 i forskellige oversættelser.
Hvad forventer Gud af os?
Hvad betyder det at elske Gud "af hele sit hjerte og hele sin sjæl?"
Hvilken rolle spiller buddene i den forbindelse?
Hvordan bliver lydighed til gavn for os selv?

- 3 5 Mos 10,16-22
Hvilken sammenhæng er der mellem kærlighed til Gud/gudsfrygt og den måde, man behandler andre på?

Er det muligt i vores samfund og i menigheden at være total upartisk og ubestikkelig?

"At elske de fremmede" – hvordan ser det ud hos os?
Har v. 16 et budskab til os?

- 4 5 Mos 24,14-22
Hvordan kan man i praksis udøve retfærdighed over for udlændinge?

Hvad mener I om vores lands udlændingelove?

Har vi et medansvar for, hvordan flygtninge bliver behandlet hos os?

Hvordan er situationen i menigheden?

- 5 "Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed" (Jf. ugens hovedtanke).

Saml ideer til, hvordan dette princip kan praktiseres (endnu bedre) i hverdagen og i menigheden.